

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel V. Beschrijvinghe van het veur-gaende leuen vanden Graue van Lumme.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

Sacrament des lichaems Christi / daer oock de Enghelen veur beuen / ginghen alle leelijckheydt en goddeloofheydt soo verre te bouen / dattet te schroomelijck soude zijn te verhalen. Daer-en-tusschen comt de Graue van Lumme voort ghestreken / als de poorten naer sijn bevel waren open-ghebaen. Want al-soo hem de tijdinghe ghebraght wierdt vande comste der ghevanghenen / daer hy noch op sijn bedde lagh / is ter-stondt van grooter blijdschappen ten bedde uyt-ghespronghen / daer hy ander-sins ghewoon was naer sijn nacht-bancketten langhe inden daghe te slapen. Van daer is hy nauwelijcks wel ghecleedt te peerde gheseten / ende met grooter neerstigheydt ghereden ter plaetsen daer de ghevanghenen waren / hebbende by hem eenighs soldaten te peerde ende te voete.

CAPITTEL V.

Beschrijvinghe van het veur-gaende leuen vanden Graue van Lumme.

Mer aen-gesien/beminde Leser/dat dese Lumme niet alleē dese onse Martelaers / wiēs Historie wy hier beschijue/maer ooc vele andere Geestelijcke manne heeft ter doot en ter martyrīe ghebraght/soo heeft my gedocht de pijn weerdte te wesen hier wat breeder uyt te leggen / wie hy geweest is / en hoe-danigh dat hy veur dien tijdt hem ghedraghen heeft : want t'ghene dat hy daer naer ghedaen ende gheleden heeft sullen wy by aenturen elders te passe brengen. Sijne naem was Willem / de bynaem / van Marca / den welken hy ghetrocken heeft vande oude af-comste der Grauen daer hy uyt-ghesproten was : al-soo dat hy van bloede seer naer bestondt den veur-luchtigen Erard van Marca / Cardinael

dinael der Goomscher kercken ende Bischop van
 Lupck: soo dat te verwonderen is / dat hy van de
 manieren ende Godtbychtigheydt van dien treffe-
 lijcken man soo leelijck verscheyden ende on-aerdigh
 is gheweest. Want oock sijn eyghen huys d'welck
 hy tot Lupck eer-tijds hadde ghehadt / ghelegghen
 omtrent S. Martens kercke / heeft dese met sijnen
 broeder by erfenisse beleté / ende dese isser oock naer-
 der-handt in ghestozen. Doorzds Lumme was
 hy ghenoeit van een vryheydt oft heerlijckheydt
 ghelegen in Zabandt aende sijde van Lupck / van
 waer hy ghebozen was / ende welcks heerschappje
 van sijn veur-ouders op hem was gheromen. In
 het Casteel der seluer plaetsen in't welck hy noch een
 kindt wesende met sijn moeder woonachtich was /
 wierdt hy gheleert ende gheinstrueert van eenen
 Minder-broeder aposttaet zijnde / den welcken sijn
 moeder / wesende nochtans een Godt-bychtighe
 weduwe / ende (ghelijck ick verstaen hebbe) seer
 nauw in't onder-houden vande Catholijcke religie /
 maer deur het bedroggh van dien hypocrijt deerlijck
 uyt-ghestrecken / aen-ghenomen hadde tot eenen
 meester van haren sone / om sijn ionghheydt wel te
 fatsoeneren. Dese heeft het versch vaetken dat hem
 toe-betrouwet was bedozen met het venijn van de
 Calvinistische ketterije / daer hy selue mede heel be-
 smett was. Welck quaedt van dien tijdt af soo vast
 ende diep in sijn verstandt heeft blijuen hanghen /
 dat hy naer-der-handt ghelonden zijnde naer de
 stadt van Louen / niet verre van daer / om te stude-
 ren (welcke stadt all-doen sulcks was ende all-noch
 is dat gheheel Chyristen-rijck gheen ander hooghe
 schole en heeft daer sekerder gheleert worden niet
 alleen alle wereldlijcke disciplinen / maer oock de
 Goddelijcke Catholische leeringhen) ende al-daer
 ouer-

ouer-ghegheuen aen eenen Catholycken ende vromen meester om hem te instrueren / nochtans en heeft de blecke der quader opinië die hy eens ghebatt hadde ghecul-sins connen upt-ghewassen worden / maer dat meer is / naer dat hy de selue stadt en met eenen de studien verlaten hadde / soo heeft heur sijn verargherde nature meer ende meer beginnen te baseren. Want behaluen het venijn der ketterlicher leeringhe / dat hy van sijnen ketterlichen meester hadde in-ghedroncken / heeft haer allenskens vertoont in hem gheplant een groote wreedtheydt. Hoe wel dat hy t selue ghebreck langhe te veuren noch een kindt wesende met claere teckenē hadde laten blycken. Want oock al-doen was hy al-soo cryghel in t kijuen met sijns ghelijcken / soo stout in t' verchten / soo hoogh-moedigh in t' wzenen / dat hy hen allen verre te bouen ginghe. Hy hadde een stuer en wreedt op-siecht / welonde een tecken van eenen straffen ende bloedt-gierighen moedt. Welcken aen-gaende sal ick cortelijck verhalen wat hy noch een kindt wesende bedreuen heeft / ghelijck my vertrocken is van eenen ghelooft-weerdighen man / die in t selue landt / daer hy / ghebozen was. Daer was een oudt gheschil tusschen twee dorpen by Lumme ghelegghen / te weten / Corsele ende Helchteren / aen-gaende een gracht oft broeck-landt die tusschen beyden ghelegghen was / ghelijck de questie die eer-tijds tusschen twee gebroeders op-ghelesen was / ende die Gregorius Chaumaturgus met een miraculeuse upt-drooginghe heeft gheslist. Dit gheschil was soo vermaert / dat t selue broeck ghemeenelijck het kysachtigh broeck wierdt gendemt. Corsele dan stont onder eenen Heere met Lumme. De welke als naer sijns vaders doot gheworden is dese Willem van Marca / is hy / noch ouer sijn twaelf iaren niet

oudt wesende/in sijn partje van dit gheschil soo vier-
 righ gheweest / dat hy met sijn onder-saten al ghe-
 wapent als capiteyn ter plaetsen is ghecomē daer de
 questie om was / met sulck veur-nemen / soo verre
 hy eenighe vande weder-partje daer soude vinden/
 dat hy die oft doodt-slaen oft ghevanghen nemen
 soude. Maer teghen sijn meyninghe daer niemans-
 den ghevonden hebbende / om niet t'eene-mael on-
 ghewroken ende sonder glozie t'hups-waerts te kee-
 ren / heeft hy ghevalle sijnen toorne elders ghe-
 draept. Want in't weder-keeren heeft hy ghevon-
 den eenighe hep-maeyers (ghelijcker in dat quartier
 vele hepe walt) en heeft er een oft twee doen vast
 houdē/ als oft sy een groot mis-daedt bedreuen had-
 den / om dat sy in een ghemeyn plaetse / ghelegghen
 (soo hy seyde) onder sijn ghelagh / hadden ghe-
 maeyt. Ende hen ghevanghen hebbende (o af-
 grijpselijck en schroomelijck feyt van eē kindt voort
 ghestelt) heeft-se aen sijn peerdt doen binden / ende
 ghelijck als honden niet alleen langhs der aerden
 ghesleppt / maer oock deur d'midden van eenen wa-
 ter-vijuer daer omtrent wesende met gheweldt ghe-
 trocken. Ten lesten de arme onschuldighe men-
 schen / die niet soo vele als in-ghesetenen en waren
 van het doyp daer hy sulck byandt af was / heeft hy
 soo grouwelyckē ghetraecteert / dat de spzake hier af
 alle d'landt daer rondt-om gheloopen is : ende alle
 de ghene die al-sulcke tyrannighe wreedtheydt in
 soo ionghen kindt ghelien oft ghehoort hadden / ver-
 schrickt zijnde seyden onder malckanderen : Wat
 meyndt-dy dat dit veur een kindt sal wesen ? Want
 upt sulcken beginssel als een merckelijck teeckē was
 lichtelijck te veur-sien / t'ghene dat hy naer-der-
 handt in sijnen vollen ouderdom heeft voort-ghes-
 stelt. Behaluen dien heeft-men noch andere din-
 ghen

ghen aen hem ghemerckt in sijn kindtshepdt / daer
sijnen quaden aerdt / ende den haet teghen den Ghe-
ligieusen staet in sijn herte ghegriffiet ghenoech aen
te mercken was. Men seght dat hy van sijn eerste
sionghepdt af / van dat hy vande religie eenighe ken-
nisse heeft connen hebben / alle Geligieusen / maer
sonderlinghe de Minder-broeders als sy hem ghe-
raecten te ghemoet te comen / met stueren aen-
ghesiechte ende dwerse ooghen plagh aen te sien :
te weten / om dat hy al-soo gheleert ende onder-
wesen was (als wel te gheloouen is) van dien qua-
den meester / die sijn religie die hy verlaten hadde
grootelijcks lasterde. Want wie en wetet niet dat
dit is de maniere van alle Apostaten Monicken / dat
sy om hunne leelijckhepdt te bedecken en hunne
meyn-eedighepdt te bewimpelen met venijnighe
achter-clappen ende leughenen al-tijds soecken te
lasteren / daer sy hen eens deur hunne heylighe pro-
fessie veur al-tijdt hadden aen verbonden? Nu aen-
gaende den rijperen ouderdom van desen Lumme /
is my verrocken van eenen treffelijcken man / die
t'selue tot sijner grooter schaden gheproeft hadde /
dat naer dat hy sijn selfs huys heeft beginnen te re-
geren / sijn familie oft huys-ghelin heel ongheschickt
van manieren was / ende daer-men gheen acht en
sloegh / maer heel veronachtsaemde ende versmaede
de den Goddelijcken dienst ende de gheboden der
heyligher Kercken. Ich wite wel dat hy som-tijds
eenighe geestelijcke mannen / ende onder andere
oock Minder-broeders in sijnen huys ontfanghen
heeft / als sy reysende daer quamen om te logeren /
ende dat hy hen oock naer de uyt-wendighe ghe-
dienstighepdt vziendelijcke herberghe heeft verleent :
maer die den man wel kenden / consten lichtelijck
verstaen dat hy dese dinghen niet en dede uyt liefde

ende hertelijckhepdt totte religie / maer om dattet hem noch niet gheraden en dochte veur dien tijdt omijnen goeden naem byde goede menschen niet te verliesen / al-sulcke Godt-vruchtighe maniere van gast-baerhepdt die hy van sijne veur-ouders hadde ontfanghen soo subijtelyck heel af te bzeken . Ende van al-sulcke sozte der menschen is dickwils onder-vonden ende beproeft / dat sy som-tijds simpele broerkens ter mael-tijdt nooden / ende onder t'decksel van beleefthepdt hen doen vrzolyck wesen / ende als sy wat verheught worden / dan nemen sy hen metten neuse / ende houdender hunnen spot mede : all-dan / ist dat sy yet onhebbelijcks doen oft spreken / ter-stondt draghen sy dat uyt / ende de cleyne faute van eenen persoon beswarende / willen sy legghen tot verwijt ende diffamatie vande gheheele vergaderinghe . Woordts doen inden iare onses Heeren 1566. in ons Neder-landt sommighe edel-mans t'samen waren ghelpannen / willende deur het presenteren van een requeste doen versoeten / oft / om beter te segghen / te niete doen des Coninghs placaten teghen de ketters uyt-ghegheuen (welcke t'samen-spanninghe is gheweest die in't gheheel Neder-landt heeft naerder-handt in-ghebraght de bederuenisse vande religie en vande ghemeynte) soo heeft hem Willem Lumme / al en was hy onder den edeldom van Neder-landt niet gherekent / on-langhs daer naer by desen bedryue ghevoeght / ende daer mede aen-ghelpannen . Om welke redenen hy ghedwonghe wesende ten lande uyt te loopen / heeft hem van dien tijde af ghedraghen veur open-baer vbandt vande Catholycke Maesteyt : ende gheduerende de regeringe van den Hertoghe van Alba / heeft vele vbandighe seften te water ende te lande / maer meest te water / teghen het vader-landt uyt-gherecht.

gherecht. Want t' sedert heeft hy met listen het landt ende de stadt vanden Byel aen-socht ende inne-ghe-nomen. Al-waer / als oft hy sijn coningh-rijck ende valten stoel des rijcks ghecreghen hadde / heeft ter-stondt sulcke exempelē van wreedthepdt voordt-ghestelt / dat hy daer-om by alle Catholijcken / ende sonderlinghe die deur hunne Orden ende professie Gode naerder waren / bouen maten seer schroomelijck wierdt gheacht / als een die in woorden ende wercken hem al-soo droegh / dat hy ghelijck als Saulus anders niet en schere te blasen dan drey-ghementen ende doodt-slagghen teghen de Priesters ende seligieusen.

CAPITTEL VI.

Hoe de ghevanghenen van Lumme ontfanghen, ende met vele spotterijen rondt-om de galghe gheleydt, ende inde stadt ghebraght zijn.

Dese Lumme dan / om weder te keeren tot on-sen veur-nemen / soo haest als hy te peerde sit-tende ghecomen is ter plaetsen daer de schepen lagghen / heeft de ghevanghenen soo sy noch in t schip waren eerst met vlijtighen ooghen aen-ghesien / als een ghenoeghelijck ende verheughelijck vertoonse / ende daer naer soo uyt-gheborsten van lacchen / dat hy nauwelijcks sijns selfs wesende ouer-rugghe op't peerdt viel / vol-brenghende datter deur den Wijsem-an gheschreuen is : De dwase mensche verheft Eccli. 21 sijn stemme in't lacchen. Maer o dit is een bitter ende ghebepust ghelach / ende sulcks als daer Sa-lomon af seght : Ghelijck het gheluydt der bernē Ecclē. 7. der doornen onder eenen pot / al-soo is het lacchen van eenen sot. T'ghene dat naer al-sulcken begin-sel ghevolght is / heetter wel op ghepalt / te weten /